

Nicolae Corivan,
RELAȚIILE DIPLOMATICE ALE ROMÂNIEI
DE LA 1859 LA 1877

Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1984

Editura Științifică și Enciclopedică a publicat în a doua jumătate a anului 1984 cartea lui Nicolae Corivan, *Relațiile diplomatice ale României de la 1859 la 1877* (347 p.). Lucrarea este rezultatul unui îndelungat demers științific de peste o jumătate de secol. Căci Nicolae Corivan nu este numai un nume pe o carte. Cunoscut ca reputat specialist în istoria modernă (cu pregătire la Școala română de la Fontenay aux Roses 1928—1930 și la Școala română de la Roma 1933—1935) s-a orientat spre studiarea temeinică a împrejurărilor internaționale ale formării statului național român și a relațiilor diplomatice stabilite cu puterile europene. Încă în anii deceniului al patrulea publică două lucrări ce-i vor contura drumul viitoarelor studii și cercetări istorice: *Din activitatea emigranților români în Apus*, București, 1930, 170 p. și *La politica orientale di Napoleone III e l'unione di Principati romeni*, Iași, 1935, 149 p. Acestora le vor urma altele apărute în publicațiile românești și străine de specialitate. Astfel că în această ultimă carte autorul a strâns rodul întregii sale munci științifice, a întregii sale cunoașteri într-un domeniu nu ușor de descifrat, dată fiind multitudinea factorilor care au conturat istoria Europei în a doua jumătate a secolului al XIX-lea, vreme în care poporul român și-a înscris propriile sale victorii — unitate și independență națională.

Cuprinsul lucrării poate sugera cititorului problematica vastă abordată de Nicolae Corivan (după Introducerea intitulată: *Principatele române: problemă europeană. Congresul de la Paris (1856). Conferința și Convenția de la Paris (1858)*, în cele patru capitole care tratează patru probleme majore ale istoriei poporului român în a doua jumătate a secolului trecut: I. *Unirea (1859—1862)*; II. *Afirmarea prestigiului Principatelor Unite (1862—1866)*; III. *Politica externă a României de la 1866 la 1871* și IV. *Pregătirea diplomatică pentru proclamarea Independenței (1871—1877)*. Acestora le urmează *Încheierea istorică și Izvoarele* pe care autorul și-a întemeiat cercetarea.

Redăm mai jos un pasaj care va putea interesa pe cititorul de istorie, din care reiese acțiunea amplă și sfera adincă în care proclamarea independenței României a devenit realitatea istorică a Europei, a istoriei universale. N. Corivan (p. 336) scrie: „Presiunea maselor, atitudinea patriotică a armatei, a opiniei publice, au încurajat gruparea liberal-radicală din Adunare de a relua acțiunea pentru proclamarea neîntârziată a independenței. La 9/21 mai, N. Flea a adresat în Adunare interpelarea: I) dacă guvernul a adus la cunoștința tuturor puterilor ruperea legăturilor de dependență ale țării față de Poartă și independența absolută a României; II) dacă, în urma stării provocate de Turcia, ministerul de externe a rechemat pe agentul diplomatic român de la Constantinopol. Interpelarea fu dezvoltată în prezența unui public numeros, care umpluse toate tribunele, pe când o mare mulțime înconjurase clădirea Adunării, venită să în-

curajeze pe deputații partizani ai proclamării independenței. Răspunzînd interpelării M. Kogălniceanu declară că el considera că mișcările votate de Corpurile legiuitoare la 29 și 30 aprilie au recunoscut că sîntem în stare de răzbel cu Înalta Poartă. El accentuă apoi în entuziasmul general: «nu am cea mai mică îndoială că noi sîntem o națiune liberă și independentă». Se votă apoi mișcarea, în care se spune că «ruperea legăturilor noastre cu Poarta și independența absolută a României au primit consacrarea lor oficială».

Unirea de la 1859 și independența de la 1877, coloanele de granit ale existenței românești se înfăptuiseră și ele erau rezultatul întregii dezvoltări a poporului român și ofereau temeiul real pentru viitoarea construcție a României unite și independente de la 1 Decembrie 1918. Cele două mari victorii din a doua jumătate a secolului al XIX-lea însemnau în același timp începutul unei noi perioade istorice. Poporul român devenise cu adevărat stăpîn pe propria sa soartă și își făurea istoria în conformitate cu dorințele sale cele mai profunde și mereu permanente, înțelegerea rolului forțelor proprii și sporirea capacității creatoare a întregului popor român. Așa cum lapidar remarcă N. Corivan „românii voiau acum să facă, ca România să devină dintr-o problemă europeană o problemă exclusiv românească“ (p. 340—341), precizînd în încheierea lungului său excurs științific, pentru care a depus o lungă și laborioasă muncă: „Politica externă a statului român din perioada 1859—1877 reprezintă o serie de lupte diplomatice, dar totodată și un șir de succese. În această etapă s-au realizat două mari acte politice, unirea și independența, realizări remarcabile ale luptei poporului român pentru făurirea unui stat național pe deplin suveran“ (342).

Aceste modeste rînduri care au menirea să atragă cititorului atenția asupra a două mari probleme din istoria României în a doua jumătate a secolului trecut, redată prin pana unui istoric cu o mare putere de analiză, într-un stil limpede și calm; se vor în același timp un modest omagiu adus istoricului și omului — care nu mai e printre noi — și a cărui lucrare apărută postum am îndrăznit să o prezentăm pentru marea sa valoare științifică, caldul său patriotism și înțelegerea profund umană a ceea ce în viața poporului român, a tuturor popoarelor, înseamnă devenire istorică.

SEVER DUMITRAȘCU

Georgeta Stoica, Paul Petrescu, Maria Bocșe,
DICTIONAR DE ARTĂ POPULARĂ ROMÂNEASCĂ,
Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1985,
443 p., 524 figuri

În cadrul bogatei literaturi etnografice care a văzut lumina tiparului în anul 1985, prezentul *Dicționar de artă populară românească*, ocupă un loc central, bine definit.